STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 11225

OYFN BERDITSHEVER MARK

Horacy Safrin

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

האראַצי סאָפרין

אויפן בערדיטשעווער מאַרק

האָראצי סאפרין

אויפן בערדיטשעווער מארק

פארלאג: יידיש בוך ווארשע

1966

HORACY SAFRIN

NA BERDYCZEWSKIM RYNKU

Redaktor: D. SFARD
רעד. ד. ספֿאַרד

Okładkę projektował: ERCHOW
הילע: ערכאָוו

Printed in Poland

Wydawnictwo „Idisz Buch" Warszawa, Nowogrodzka 5

Nr zam. 5962. Nakład 2.500 egz. Druk ukończono w marcu 196 r. Ark. druk. 4. Ark. wyd. 2. Papier druk. sat. III kl. 70 X 100 cm. 80 g.
Druk RSW „Prasa" Warszawa, Tarczyńska 8. M-22

הערשל אסטראָפּאָל'ער

אויפן בערדיטשעווער מאַרק

הערשלען, וואָס האָט שטענדיק זיך אויפן מאַרק נעדרייט,
פאַרבעטן האָט אַ מעבל־הענדלער אין זיין קלייט:
— „אַ ווינער שאַפע, פיין געשניצט, סאָליד,
קאָנט איר דאָ קויפן האַלב אומזיסט, ר׳ ייד!“

דער חוזקמאַכער קוקט דעם סוחר אָן:
— „אַ שאַפע?! וואָס וועל איך מיט איר טאָן?
וואָס נוצט זי מיר? איך וויים נישט, אויף מיין וואָרט!“
— „באַהאַלטן וועט איר די מלבושים דאָרט...“

הערשל צעלאַכט זיך הויך: „אַ קלוגער שפּאַס!
און איך וועל גיין אַ נאַקעטער אין גאַס?!“

אַ סכסוך מיטן ווייב

הערשל קומט אַ בלאַסער אין שול אַריין,
די נאָז צעביסן פון געזונטע צײן.

דער עולם רינגלט אים אַרום און לאַכט:
— „ס׳האָט פיין דאָס ווייבל דיך צורעכטגעמאַכט!“

— „דאָס ווייב? חלילה! פאַרוואָס?
כ׳האָב אַליין צעביסן זיך די נאָז“.

— „ליגנער, ווי האָסטו צו דיין נאָז דערלאַנגט?!“
— „כ׳בין אַרויפגעקראָכן אויף אַ באַנק...“

די באַגעגעניש מיט אַ גראַף

שפּאַנענדיק אַהיים פון א יאַריד,
האָט הערש באַגעגנט אַ קאַרעטע.
— „האָלאַ, ייד!

פון וואַנעט ביסטו?״ — פרעגט אַ פּריץ שטרענג.
— „איך ווין נישט ווייט פון אָסטראָפּאָליער שענק...״

— „אַ טשאַפּקאַ?!״ — ווייזט דער גראַף אויף הערשלם קאָפּ,
וואָס נעמט פאַר אים דאָס היטל נישט אַראָפּ.

— „אַ טשאַפּקאַ — שמייכלט הערשל ווי אַ נאַר —
איז אויך פון אָסטראָפּאָליע, גנעדיקער האַר!״

ביים צדיק אין שטוב

די עגונה קלאָגט זיך: — „רבי, ס׳איז מיר שלעכט!
ס׳האָט דער מאַן פאַרלאָזט מיך״. דער רבי גיט אַ קרעכץ,
קוקט אַריין אין ספר און זאָגט נאָך אַ מינוט:
— „דיין מאַן וועט גיך זיך אומקערן און אַלץ וועט ווערן גוט״.

דאָס ווייבל טאַנצט פאַר שמחה, איז גליקלעך ווי די וועלט.
נאָר אָט קומט הערשל אָן און פרעגט, פון וואָס זי קוועלט?
— „ווי זאָל איך זיך נישט פרייען? מיין מאַן קומט צוריק די טעג!
ער איז פאַראיאָרן נאָך פון שטוב אַוועק...״

— „ער וועט נישט קומען, ער וועט פאַרבלייבן דאָרט...״
— „דו, הולטאַי, גלויבסט נישט אין דעם רבינס הייליק וואָרט?!״
— דער רבי האָט — כ׳בין דעמלט געשטאַנען ביי דער טיר —
אַריינגעקוקט אין ספר — איך האָב געקוקט אויף דיר!״

הערשל וועגן תענית

אינמיטן מאַרק — אין סאַמע תשעה־באב —
שטייט הערש און קייט אַ פּולקע פון אַן עוף.

פירט מען צום רב אים מיט אַ ווילד געשריי...
„האָסט שווער געזינדיקט, אָך איז אונדז און ווי!"

„רבי — פרעגט הערשל, נישט קלערנדיק לאַנג —
ווי איז דער דין, אַז עמעצער איז קראַנק?"

„אַ חולה — זאָגט דער רב — על־פּי געזעץ —
איז פריי פון פאַסטן..." וואונדערט זיך דער לץ:

„דאָס הייסט דאָך, רבי — ווי איך בין אַ ייד! —
עס ארט אייך גאָרנישט, וואָס איך פאַסט היינט ניט...

נאָר ס'טוט אייך ווייַ און ס'ברענט אייך ווי אַ וווּנד,
וואָס הערשל איז היינט דאַנקען גאָט געזונט?!"

דער צדיק — אַ מלאך

אַ בייזער צדיק האָט אַמאָל זייענדיק אין כעס אַרויסגעוואָרפן הערשלען אויף דער גאַס.

דער לץ איז שטיין געבליבן און געזאָגט דעם עולם: — „הערט! דער רבי איז אַ מלאך אויף גאַנס ערד...“

— „לאַכסט?!“
— „כ'מיין עס אויף דער וואָר —
ער איז קיין מענטש דאָך גאָר!“

הערשלס וווגטש

— „ווען ס׳וואָלט א שרפה אויסגעבראָכן אין דער שול, חלילה, און איך וואָלט הינטערן אויוון דאָן געשלאָפן גאַנץ געשמאַק — וואָלט איך געוואָלט אין בלויזן העמד אַפילו אַרויסשפּרינגען דורכן פענצטער אויפן טראַקט...“

— „איז וואָס וואָלסטו דערפון געגאָסן?“

— „אַ פּראָסטער פשט:
כ׳וואָלט דעמלט כאָטש אַ העמד געהאַט!“

הערשלס שבועה

הערשל מיט פאַרמאַכטע אויגן זופּט פון פלאַש,
אויסגעדרייט צום שענק־טיש מיטן רוקן.

— „כ'האָב מיין ווייב געשווירן, אַז קיין י״ש
וועל איך שוין מער אין לעבן נישט אָנקוקן...“

הערשלס פילאָזאָפיע

— „הער אויס, מיין ווייב, דער מענטש איז נאָר אַ שאַרבן,
וואָס מוז אויף שטויב צעפאַלן זיך אַמאָל...
אויב עמעצער פון אונדז וועט פריער שטאַרבן,
פאָר אי ך אַוועק באַלד קיין ארץ־ישראל!“

הערשל וועגן שיכּרות

— „נאָך יעדן טרונק, איך שווער עס אייך בחרם,
אַן אַנדער מענטש איך ווער, חברים!
נאָר די צרה איז דערביי אַ גרויסע,
אַז אויך דער אַנדערער האָט ליב די כּוסה...‟

הערשל וועגן קרעדיט

— „אין שטאָט בערדיטשעוו האָב איך נישט קיין קרעדיט,
ווייל מען קען מיך נ י ט.
אין אָסטראָפּאָליע ווידער — ס׳הייסט אָט דאָ —
ווייל מען קען מיך י אָ...“

הערשל זאָגט נביאות

קומט הערשל אין אַ דערפל און מאַכט אַלעמען באַקאַנט:
— „איך זאָג פאָרויס די צוקונפט אַ יעדן פון זיין האַנט!“

דערנעענטערט זיך אַ פויער און ווייזט אים די האַנט. —
„ס'איז קלאָר!
וועסט צרות האָבן, ברודער, נישט מער ווי זיבן יאָר“.

— „און שפּעטער?“
הערשל ענטפערט און שמייכלט זיס דערביי:
— „און שפּעטער וועסטו ווערן שוין צוגעוווינט צו זיי...“

דער בעל־חוב

הערשל גייט אַרום אין אַ צעשפּיליעט העמד,
די באָרד צעשויבערט, די האָר נישט פאַרקעמט.

נאָפט מען אויף אים און מען חוזקט: „מן הסתם
האָסטו פאַרזעצט אין אַ קרעטשמע דיין קאַם?“

„איך האָב אַזויפיל חובות, אַז די האָר
זענען נישט מיינע...“ — מאַכט זיי הערשל קלאָר.

„טראַכט איך מיר: דו נאַר! אויב דאָס איז וואָר,
וואָס דאַרפסטו עפּעס קעמען פרעמדע האָר?!“

דער „אבל"

הערשל לויפט אַריין אין דער „חברה-קדישא":
„יידן! אַן אומגליק! פאַר אַ האַלבער שעה
איז אויסגעגאַנגען מיין געליבטע אשה —
נו, און אין שטוב קיין פּרוטה איז נישטאָ..."

טרייסט מען דעם אבל: „יעדער מענטש מוז שטאַרבן!" —
און ניט מען גיט אים אויף הוצאות אַ פּאָר קאַרבן.

אין אָוונט קומט צו גיין דער שמש זלמן
און קוקט דערשטוינט: ביים פיין געדעקטן טיש
מיט ווייב און קינדערלעך זיצט זיך דער אלמן,
קייענדיק חלה מיט געפילטע פיש...

„דו אויסוווּרף, גנב, חוצפהניק, פאַרעטער!!"
„וואָס איז? — פרעגט הערשל. — עס ברענט?
איך גאַראַנטיר אייך: פריער אָדער שפעטער
זי וועט אַריינפאַלן אין אייערע הענט!"

דעם שפּאַסמאַכערס גסיסה

דער צדיק וואָרנט: „זיי צום משפּט גרייט!
בעט גאָט, ער זאָל דיר דיינע זינד פאַרגעבן!“
נאָר הערשלס ליפּן שעפּטשען שטילערהייט:
„אָך, זייט זיך נישט מטריח, רבי לעבן!

איך וועל דאָך באַלד אין ליכטיקן גן־עדן
מיט אייער פּרינציפּאַל פּערזענלעך רעדן...“

הערשל וועגן עולם־הבא

יידן אין שול ביים טיש ערב שבת
פירן אַ שמועס וועגן עולם־הבא.

אַ זקן ציטערנדיק פאַרריכט די ברילן:
„איר ווייסט, סוף אדם... שטאַרבן מוזן אַלע...
דעם גרעסטן גביר פון אונדזער שטאָט אפילו
וועט מען אויך רופן צום בית־דין של מעלה...“

„איך, אַז מיין לעבן וועט נעמען אַ סוף —
קרעכצט וואָלף — וויל ליגן נישט ווייט פונעם רב“.
„און איך — זיפצט אָפּ בערל — אַז די שעה וועט קומען,
וויל ליגן לעבן דעם מגיד, דעם פרומען“.
„און איך וויל ליגן — פליסטערט הערשל שטיל —
נעבן דעם נגידס שיין טעכטערל...“

„מנוול! — שרייט דער אַלטער. — אוי, אַ בראָך!
ביים אָפּ די צונג זיך! יענע לעבט דאָך נאָך!!“

„זי לעבט — זאָגט הערשל. — דאָס איז נישט קיין סוד...
נאָר איך בין נאָך אויך קיין מת נישט, דאַנקען גאָט!“

הערשלס תפילה

הערשלען אין מעדזיבוזש מוסרט אַ חסיד:
„קלערסט וועגן היינט נישט, פאַרגעסט אינעם עתיד!
צי ווילסטו אָנווערן, דו ליץ, ביידע וועלטן?!
וואָס קומסטו אַריין אין דער שול אַזוי זעלטן?...
זעסט אָט דעם צדיק, ווי ער זיצט איינגעבויגן
און רייסט נישט פון ספר אָפּ זיינע אויגן!“

„דער צדיק, זאָל לעבן — קנייטשט הערשל דעם שטערן —
ער מוז דאָך אָן אויפהער זיך זאָרגן און קלערן:
דערמאָנען זיין הויף אין דער תפילה,
די פערד, די בהמות, די יידישע קהילה...
איך אָבער, הערשל, ביים היינטיקן טאָג
אַ ווייב און אַ קאָטער אינגאַנצן פאַרמאָג.
טאָ שטעל איך אַוועק זיך און רוף: „האַרציקער פאָטער!
רבונו של עולם! קאָטער-ווייב! ווייב-קאָטער!“
און כ'ווער טאַקע גלייך פונעם דאַווענען פטור...“

הערשל וויל פּרוּוון...

צו הערשלען גאַנץ פרי קומט אַ חבר אַריין:
„וואָס וואָלסטו געזאָגט צו אַ גלעזעלע וויין?"

„ערשטנס: טרינק איך בכלל נישט, ליבער פריינד!
צווייטנס: האָב איך נאָך נישט געדאַוונט היינט.
דריטנס: גיס שוין אָן די כוסה — כ'וויל סתם
זיך איבערצייגן, צי ס'איז נישט קיין סם!"

די ליידן פון גבירים

האָט הערשל ווידער אין קרעטשמע פאַרבראַכט
אויף דער פּאָדלאָגע ליגנדיק אַ גאַנצע נאַכט.

צומאָרגנס האָט ער געקלאַפּט פאַר קעלט מיט די ציין,
כ'האָט אים ווי געטאָן דער האָלדז מיטן רוקנביין.
ער קוקט געגוויער אָן דעם דיל און זעט:
אַ געגדזן פּעדערל ליגט אויפן ברעט...

דער חוזקמאַכער לאָזט פאַלן אַ טרער
און רופט זיך אָן צום שענקער: „הערט, ר' בער,
אויב פון איין פּעדער, וואָס גרויס ווי אַ האָר איז,
האָב איך געהאַט אין שלאָף אַזויפיל צרות,
שטעל איך זיך שוין פאָר היינט,
וויפל עס טראָגן איבער לייד און פּיין
די גבירים, נעבעך, וואָס שלאָפן כסדר
אויף איבערבעטן פון געגדזענע פּעדערן!"

משלים

ווענן רום

ביים וואלד שפּאַצירט אַרום אַ שטאָלצע פּאַווע,
און דעם קאָפּ פּאַרריסן אין דער הייך זי זאָגט מיט גאווה:
„מיין שיינער ווידל, אַזוי צו זאָגן,
וועט מיין רום אין גאָר דער וועלט דערטראָגן!“

„און איך באַרימט בין — דערקלערט די סאָווע איידל —
אַדאַנק דעם קאָפּ און נישט דעם ווידל...“

דער הינטישער קינסטלער

אַ הונט, וואָס געהאַלטן זיך פֿאַר אַן אַרטיסט
און געבילט פֿאַר זיין געליבטער יעדע נאַכט,
האָט מיט „האַו, האַו“ אַ יינגעלע באַגריסט —
דאָס קינד האָט זיך צעוויינט. און דער כלב טראַכט:
„ס׳איז נישט קיין וווּנדער — ווער עס טוט מיך הערן,
ווערט באַלד געריהרט, און מוז פֿאַרגיסן טרערן!“

דער פּועל־יוצא פון קריטיק

דער קלוגער פוקס האָט איינמאָל אויף אַ מיטינג
שאַרף קריטיקירט דעם מלך לייבס פּאָליטיק.
דער קעניג האָט געזיפצט, געלאָזט אַ טרער...
דערנאָך צעברילט זיך: „גיט אים נאָר אַהער!!
איך וויל דעם רעדנער פאַר זיין רעפעראַט
אַ גלעט טאָן איבערן קעפּל מיט מיין יד!“

ווען „לעבנס־דוים"

אַ גאַנדז האָט אַ הענדל באַפּוילן שטרענג:
— „רוק זיך אָפּ! מיר איז אין שטייג צו ענג!
ביסט קליין און דאַר!" — „און דו ביסט גרויס און ברייט!" — — —

נאָר ס'האָט נישט לאַנג געדויערט דער שטרייט —
זיי האָבן שלום צווישן זיך געשלאָסן גיך,
פּרעגלענדיק זיך צוזאַמען אויף דער קיך.

דריי סיבות

דער וואָלף באַגעגנט אַ שאָף אויפן פעלד
און באַשליסט: „כ'וועל זי נישט קיין ריר טאָן מיט די ציינער!
ווייל ערשטנס, טו איך דאָס, וואָס מיר געפעלט,
צווייטנס, איז זי מאָגער — הויט און ביינער —
און דריטנס, וועל איך באַווייזן דער וועלט,
אַז כ'בין אַן איידעלער און פיינער...“

וועגן מוזיקאַלישקייט

דעם סאָלאָוויי דערהערט אַן עלעפאַנט,
און זאָגט פייערלעך: „דער פויגל האָט טאַלאַנט!
און אויב ער וועט מוזיק שטודירן ווייטער,
קאָן ער נאָך ווערן, ווי איך, אַ טרומייטער!“

וועגן מוט

אין גאָרטן האָט דער הונט אַ האָז געפּאַקט.
— „איצטער האָב מוט און לייקן נישט דעם פאַקט:
דו ביסט אַ גנבֿ!“
— „מוט?! אָך, באַלעבאָס!
גיט נאָר אַ קלער: צי פּאַסט דאָס פאַר אַ האָז?!“

די קאַנדידאַטור פונעם אייזל

ערב די וואַלן האָט דעם מלכס ראַט
באַשטימט דאָס אייזל פאַר אַ קאַנדידאַט.

מען לויפט צום קעניג, מען פאַרברעכט די הענט:
„וואָס וועט דער אייזל טאָן אין פאַרלאַמענט?!"

דער לייב צעבייזערט זיך: „נאַראָנים, סטאָפּ!!
וואָס וועט ער טאָן דאָרט? שאָקלען מיטן קאָפּ..."

מען שדכנט אַ קעמל

אַ שדכן האָט דעם קעמל צוגערעדט:
— „נעם דיר אַ ווייב, כל זמן ס'איז נישט צו שפּעט!"
דער קעמל ענטפערט: — „פריינד, דו ביסט נישט קלוג!
זענען דען צוויי הויקערס פאַר מיר נישט גענוג?!"

אַ פֿאַכמאַן

אַ באַראַן האָט אַ בּיים געטאָן צוויי ציגן
און האָט זיך פֿאַרענטפֿערט אויפֿן קול:
— „כ׳האָב נאָר געוואָלט דערגיין — כ׳זאָג נישט קיין ליגן —
צי זייער מלבוש איז פֿון ריינער וואָל...“

אַ בער וועגן טאַנץ־קונסט

דערזעענדיק, ווי מאַלפּעס טאַנצן טוויסט,
האָט דער בער צעברומט זיך: — „ס׳איז אייער מי אומזיסט!
וואָס טויג דאָס נייע? שענער איז פאַר אַלץ
דער אייביק־חנוודיקער בערן־וואַלץ!"

פאָרם און אינהאַלט

אין גאָרטן קאָנצערטירט דער סאָלאָווײ.
אַ פּעטע גאַנדז פּאַמעלעך גײט פאַרבײ,
זי הערט זײַן ליד, בלײַבט שטײן, פאַרטראַכט זיך לאַנג
און זאָגט: — „װוּ איז די טיפקײט פון געדאַנק?!...
די פאָרם איז שײן, נאָר ס׳פעלט איר נאָך אַ סך
צו מײַן באמת דיכטערישער שפּראַך!"

די פּרימאַדאָנע

אַ זשאַבע זיצט אין אָונט אויף אַ שטיין
און קוואַקעט, קוואַקעט מיט אַ קול, אַ וויסטן...
„מומע! וואָס רייסט איר זיך דעם האַלדז אַליין?"
„כ'זינג נישט אין כאָר — כ'געהער צו די סאָליסטן!"

דער אינדיווידואַליסט

דער קאָטער דורכן פענצטער גיט אַ שפּרונג
אין שטוב אַריין.

דער הונט קומט אים אַנטקעגן:

— „עס איז די טיר דאָך אָפן, עקשן, גראָבער יונג!!“

— „כ׳גיי נאָר מיט א י נ ד י ו י ד ו ע ל ע וועגן...“

אַלט און יונג

דער אַלטער דעמב זיך בייזערט אויפן יונגן:
— „איך שפּיי מיט בלוט, איך עס מיר אויף די לונגען!
קוים אויסגעוואַקסן, און ער גיט מיר שוין קיין רו,
גנבעט ביי מיר זון און הימל צו!...
אַזאַ מין שנעק! כ׳פאַרזיכער איך, ס׳איז וואָר,
ער איז דאָך אַלט אינגאַנצן הונדערט יאָר!“

די פליג אויפן דענקמאָל

רימט אויפן דענקמאָל זיך אַ קליינע פליג:
— „איך קאָן חיילות פירן איצט צום זיג!
כ׳קאָן איצט אַ דיכטער ווערן, אַן אַרטיסט! — —
נאָר כ׳פיל זיך אַ סך בעסער אויף דעם מיסט...“

וועגן זעלבסטקריטיק

אַ האָן דעם אינדיק מוסרט: „שוטה! שוטה!
פאַרמאַך דאָס מויל! נישט פילדער און נישט פלוידער!
עס רייצט דיך שטאַרק די רויטקייט פון מיין קאַם...
פאַרוואָס־זשע אַרט דיך נישט דיין רויטער גוידער?!"

אין „זאָאָ"

אַ קאַץ דערזעט אין „זאָאָ" צוויי זשיראַפֿן
און הערט נישט אויף צו שטוינען און צו גאַפֿן.
„אוי וויי! — פֿרעגט זי בײַ זיך אַליין אַ קשיה. —
ווי קאָן מען אַזאַ לאַנגן האַלדז גאָר וואַשן?..."

דער דיכטער און די רויז

גע׳צערטלט האָט אַ דיכטער פֿון אַ רויז די בלעטלעך
און געפּליסטערט: „רויז, דו ביסט באמת געטלעך!״...
די רויז האָט זיך צעלאַכט: „כ׳האָב אייך באַלד דערקענט!
איר זענט אַ בלאָפֿער! נעמט אַוועק די הענט!״ — —
פֿון דעם משל איז געדרונגען: ס׳ווייסט שוין יעדע קוויט,
אַז ס׳פּאַסט ראָמאַנטיק נישט פֿאַר אונדזער צייט.

וועגן שיינקייט

די חיות באַוווּנדערן דעם אָדלער און זאָגן:
„ער האָט אַ פּאָר אויגן —שיינע, מוטיקע און קלוגע“.
קלאַפּט דער טכויר מיט די ציין: „אויך מיר די אויגן געפעלן,
נאָר איך שרעק זיך פאַר די אָדלערשע קרעלן...“

ווען אַ קמצן

אַ פערד דעם כלב האָט געפרעגט: „פאַרוואָס
רופט מען „חזיר“ אונדזער באַלעבאָס?“

„ווייל — מ'האָט דעם סוד מיר אָנפאַרטרויט —
פון ביידע וועט מען נוצן האָבן נאָכן טויט...“

וועגן פרייהייט

ייהי היום, און ס'האָבן אַלע חיות
פון הערבאַלדם מויל דערהערט אַ וואַזשנע נייעס.
„דער מלך לייב מאַכט אַלעמען באַקאַנט:
„פרייהייט פון וואָרט דאַרף הערשן אין מיין לאַנד!"

דער אייזל שפּיצט אָן די אויערן און זאָגט: „איך אייל!"...
און שטעלט זיך באַלד פאַר דעם טראָן אין קעניגס הייל.

דער קעניג קוקט אָן דעם חמור פון אויבן אַראָפּ,
הערט אויס זיין אָנקלאַגע, שאָקלט מיטן קאָפּ,
און זאָגט צום פוקס, דעם סעקרעטאַר:
„זאָל דער וואָלף פאַרניטיקן זיין צער!"

צומאָרגנס האָט מען אונדזער העלד
געפונען אַ דערהרגעטן אין פעלד.
באַוווּנדערט האָט זיין מוט די גאַנצע וועלט,
אַ גאָלדענע מצבה אים געשטעלט
און אויסגעקריצט אויף איר: „דאָ ליגט אַ קרבן,
וואָס פאַר דער פרייהייט איז געשטאָרבן".

די וואַלן אין טייך

דער קאַרפּ באַרימט זיך פאַרן ווייב: — „מיין קרוין!
נישט זידל זיך! איך בין היינט א פאַרשוין...
באַהאַלט די שאַרפע נעגל און די הענט!
איך בין אַצינד פון טייך דער פּרעזידענט..."

— ווער האָט געוויילט דיך? — לאַכט דאָס ווייב פון אים. —
ס'האָבן די פיש דאָך בכלל נישט קיין שטים!"

עפיגראַמען

אַ „ראַציאָנאַליזאַטאָר"

ער האָט זיך פאַרמאַכט אין זיין קאַבינעט,
פאַרקנייטשט דעם שטערן, דאָס בערדל געגלעט,
געגריזשעט די פען, מיט די פינגער געקנאַקט...
און מפיל געווען — אַ פאַפּירענעם אַקט.

אויף אַן אַרבעטער־פאַרזאַמלונג

דריי רעדנערס האָבן מיט אַ צייט צוריק
שאַרף קריטיקירט די לייטונג פון פאַבריק.
זיפצט דער דירעקטאָר, נעמט צולעצט דאָס וואָרט:
„הם... צו א יי ן פעלער כ'בין זיך מודה פאָרט!
איך האָב געדאַרפט — עס טוט מיר האַרציק באַנג —
די קריטיקער באַפרייען שוין פון לאַנג!"

דער ביוראָקראַט און דער פרילינג

דער דינער פון ביוראָ זאָגט א דערפרייטער:
„דער פרילינג איז שוין געקומען, הער לייטער!“
ענטפערט דער לייטער מיט א טאָן א האַרטן:
„ער איז געקומען? גוט. טאָ זאָל ער וואַרטן!“

וועגן א הויכן באַאַמטן

(לויט ג. פּלאָטקין)

איין זאך איז מיר נישט קלאָר:
ער ברילט אין אַמט ווי א ל יי ב,
און ווערט א ל ע מ ע ל ע גאָר
אין קעגנוואַרט פון זיין ווייב.

דערפאר טאַקע פרעג איך אייך:
זוען זשע — לויט אייער דעה —
איז ער, מיט אלע גלייך —
א מ ע נ ט ש און נישט קיין חיה?!

אַ חילוק

(לויט נ. פּלאָטקין)

ס'האָט א דירעקטאָר זיינע פריינד
פאַרזיכערט: „גלויבט מיר אויף נאמנות!
כאַבאַר — דאָס האָב איך שרעקלעך פיינט!
דאָס איינציקע וואָס איך פאַרלייד איז — „מתנות“.

ווענן אַ קאַריעריסט

(לויט סט. י. לעץ)

ער איז אַ „רויטער"... פּונקט אַזוי
פאַררויטלט זיך אַ גאַסנפּרוי.

תיקון־טעות

(לויט סט. י. לעץ)

ער ג י י ט די מאַסן פּאָרויס?... אויף מיין וואָרט:
ער פּ אָ ר ט.

צו אַ רעדנער

שטייענדיק אויפן פּאָדיום טו נישט קלערן,
אַז דו שטייסט העכער פון די, וואָס דיך הערן.

ווענן אונדזער פּרעסע

(לויט א. מאַריאַנאָוויטש)

ס'האָט מיט מיר אַ נס געטראָפן:
כ'בין אַנומלט איינגעשלאָפן
מיט אַ צייטונג אין דער האַנט.

נישט דערלייענט כ'האָב אַ שטיקל
פון אַ וואָגיקן אַרטיקל
אונטערן טיטל: „אונדזער פּרעסע
דאַרף זיין מער אינטערעסאַנט!"

צו א לאַנגהאָריקן יונגערמאַנטשיק

נעם זיך מיט די לאַנגע האָר נישט איבער! —
זיי וועלן פון דיר נישט מאַכן קיין שמשון הגיבור...

אין טראַמוויי

איינעם, וואָס זיך שטופּט, איך טו א פרעג:
„פאַרוואָס פאַרשטעלט איר מיר דעם וועג?"
און ער ענטפערט שטאָלץ אויף מיין פּראָטעסט:
„כ'האָב פון דער נאַטור א ב ר יי ט ן ז ש ע ס ט!"

אַ קלוגער ענטפער

כ'פרעג ביים לייטער פונעם קלוב:
„צי איז אמאָל נישט נודנע אין דער שטוב?"
„נודנע? — שטוינט דער לייטער. — ניין!
עס קומט דאָך קיינער נישט צו גיין!"

וועגן אַ שרייבער

(לויט ג. פּלאָטקין)

ער רייזט ארום אויף גאָר דער וועלט
און זוכט פאַר זיין ראָמאַן א העלד.
נאָר ווען איך פרעג אים, ווער אין שכנות וווינט —
„איך ווייס נישט!" — ענטפערט ער דערשטוינט.

ווענן אַ שלעכטן אַקטיאָר

א ליבהאָבער, שפּילנדיק אין יעדער סצענע,
האָט פאַרשפּילט דעם פּלירט מיט מעלפּאָמענע.

דער שמועס מיט אַ הינטל

(לויט י. טוווים)

„איך בין דאָס הינטל פון דער גרעפין זעט.
כ'עס מיט איר ביים טיש, שלאָף מיט איר אין בעט.
איך לעב אין ווילטאָג, כ'וויים נישט פון קיין צער...
און וועמענס הינטל זענט איר, חשובער האַר?"

ווענן כאַמעס

(לויט י. טשאַרני)

די טיר, די ברייטסטע אמאָל
איז פאַר אַ כאַם צו שמאָל.

אַ פּאַראַדאָקס

וואָס איז די שווערסטע זאַך אויף דער וועלט?
א בייטל אויסגעליידיקטער פון געלט.

צו אַ פרישׂ געפאַרבטער בלאָנדינקע

די העלבלאָנדע האָר קרוינען דיין ווייסינקען שטערן...
אפשר וועט אויך אין קאָפּ דיר ליכטיקער ווערן?

אַן עפּיגראַם אויף מיין פרוי

(לויט י. שטאַודינגער)

אפילו, אז כ׳וויל זי פאראטן,
מוז איך מיט איר זיך באראטן.

לאָלא האָט חתונה

זי האָט מיר צוגעשיקט א בריוו „עקספּרעס״:
„כ׳האָב חתונה — זיי מוחל און פארגעס!״
כ׳האָב געענטפערט זאכלעך: „ליבער פריינד!
דיין צירקוליאַר האָב איך דערהאלטן היינט...״

דער סוד פון חכמה

„פארוואָס איז דיין מויל פארמאכט?״ —
האָט מען געפרעגט דעם פריינד נחום.
„א מאָדנע זאך: אז איך שוויינ,
האלט מיך די וועלט פאר א חכם!״

די ארבעט פונעם וואלד

דער וואלד רוישט פון קדמונים אָן...
וואָס האָט ער מער צו טאָן?

אויפשריפטן אויף מצבות

פון אַ בומעלאַנט

דאָ ליגט א בומעלאַנט — ער טוט,
וואָס ער פלעגט שטענדיק טאָן: ער רוט.

פון אַ „דאַמע"

(לויט ס. י. לעין)

דאָ ליגט א דאַמע יונג און שיין —
צום ערשטן מאָל אליין.

פון אַ הומאָריסט

דאָ רוט א הומאָריסט. שענק איך אים א טרער און טראכט:
ער האָט ביים לעבן אָפט אונדז ווײנענדיק געמאַכט!

פון אַ גראַפאָמאַן

(לויט ג. ע. לעסינג)

דאָ ליגט א גראפאָמאַן און זינגט דעם טויט א לויב.
געוועזן איז ער א ג אָ ר נ י ש ט און איצט געוואָרן ש ט ו י ב.

פּאָלקסטימלעך

אין קלויז

אין דער בעלזער קלויז, נישט ווייט פון באלעמער,
דאווענט בקול רם ר׳ איציע דער קרעמער.

דער שכן שטויסט אים: „דו נארישער גולם!
שריי נישט אַזוי אויפן בורא העולם!

דאָס געבייזער טויג נישט לחלוטין:
ווערסט מער ביי אים פועלן מיט גוטן!“

דער טרוים פון אַ מלמד

„...ווען איך בין ראָטשילד — חלומט א מלמד —
וואָלט איך זיך אָנגעטאָן אין זייד און אין סאמעט,
פארקנסט די טאָכטער פאר א תלמיד־חכם
און מער נאָך פון ראָטשילדן געהאַט רווחים:

ווייל צו די אוצרות מיט געלט
וואָלט איך נאָך א ביסל צוגעקנעלט...“

אין נאַם

„איר האָט שוין געהערט? — זאָגט לאה צו שרהן. —
ר' משהל דער בלעכער איז נפטר געוואָרן...“

„ווער דער בלעכער ר' משהל?!
אוי, האלט מיר דאָס קוישל!

ווי איז צו מיר! אן אומגליק! א חורבן!
אזא יידענער ייד איז געשטאָרבן!“

דאן פרעגט זי מיט א פנים פון טרערן נאַס:
„לאהשע, וואָס פאר א בלעכער? פון וועלכער גאַס?...“

די קלוגע דינסט

א פרוי צו איר דינסט זאָגט: „גיב, מירל, א שפרונג
און זע, צי דער קצב האָט א קעלבערנע צונג!“

די דינסט — א זעלטן אנטיק —
לויפט אוועק אויפן מאַרק און קומט באלד צוריק:

„כ'האָב זיין צונג נישט געזען — רב זיינוול איז פויל
און רעדנדיק, עפנט ער קוים אויף דאָס מויל...“

דער שדכן בויט אַ הויז

ער לויפט און שוויצט ווי א פארמאטערט פערד
און פאלט צולעצט אנידער אויף דער ע ר ד.

ער שטעלט צונויף א וו א נ ט מיט א וו א נ ט
און רירט נישט אָן קיין ציגל מיט דער האנט.

ער ארבעט שווער, ביז פון דער גאנצער זאך
לאָזט זיך א ב ו י ד ע ם אויס, האָט ער א ד א ך.

אינהאַלט

זייט

הערשל אָסטראָפּאָליער . . . 5
אויפן בערדיטשעווער מאַרק 7
אַ סכסוך מיטן ווייב 8
די באַגעגעניש מיט אַ גראַף 9
בײם צדיק אין שטוב 10
הערשל וועגן תענית 11
דער צדיק — אַ מלאך 12
הערשלס ווונטש 13
הערשלס שבועה 14
הערשלס פילאָזאָפיע 15
הערשל וועגן שיכרות 16
הערשל וועגן קרעדיט 17
הערשל זאָגט נביאות 18
דער בעל־חוב 19
דער „אבל“ 20
דעם שפּאַסמאַכערס גסיסה 21
הערשל וועגן עולם־הבא 22
הערשלס תפילה 23
הערשל וויל פּרוּװן... 24
די לײדן פון גבירים 25
משלים 27
וועגן רום 29
דער היגטישער קינסטלער 30
דער פּועל־יוצא פון קריטיק 31
וועגן „לעבנס־רוים“ 32
דרײ סיבות 33

זייט
וועגן מוזיקאַלישקייט 34
וועגן מוט 35
די קאַנדידאַטור פונעם אייזל 36
מען שרבנט אַ קעמל 37
אַ פּאַכמאַן 38
אַ בער וועגן טאַנץ־קונסט 39
פאָרם און אינהאַלט 40
די פּרימאַדאָנע 41
דער אינדיווידואַליסט 42
אַלט און יונג 43
די פליג אויפן דענקמאַל 44
וועגן סעלבסטקריטיק 45
אין „זאָאָ“ 46
דער דיכטער און די רויז 47
וועגן שיינקייט 48
וועגן אַ קמצן 49
וועגן פרייהייט 50
די וואָלן אין טייך 51
עפּעגראַמען 52
אויפשריפטן אויף מצבֿות . 58
פּאָלקסטימלעך 59